

Toinen varapuhemies: Käsitte-  
lyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan  
mietintö n:o 26.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkää-  
vään mietintöön.

Asia on loppuun käsitelty.

**17) Ehdotus toivomukseksi pitkämatkaisten  
metsätyöläisten matkojen aiheuttamien työ-  
ajan menetyksen sekä majoitus- ja kyytikus-  
tannusten korvaamisesta.**

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mie-  
tintö n:o 27 ja otetaan ainoaan kä-  
sittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty  
ed. Muikun y. m. toiv. al. n:o 314, joka  
sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Toinen varapuhemies: Käsitte-  
lyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan  
mietintö n:o 27.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkää-  
vään mietintöön.

Asia on loppuun käsitelty.

**18) Anomus, jossa pyydetään eduskunnan  
suostumusta ed. Järven syytteeseen panemi-  
seen.**

Esitellään perustuslakivaliokunnan mie-  
tintö n:o 106 ja otetaan ainoaan kä-  
sittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty  
liikemies Kauko Kemiläisen kirjelmä, joka  
sisältää yllämainitun anomuksen.

Toinen varapuhemies: Käsitte-  
lyn pohjana on perustuslakivaliokunnan  
mietintö n:o 106.

Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 62 §:n  
säännöksestä, jonka mukaan edustaja häntä  
henkilökohtaisesti koskevassa asiassa saa olla  
mukana keskustelemassa, mutta ei päätöstä  
tekemässä.

**Keskustelu:**

Ed. Myllymäki: On asetettava sille  
kannalle, että edustaja saa vapaasti lau-  
sua eduskunnassa ajatuksensa. Mutta tämä  
ei edellytä sitä, etteikö lausunnoissa ole  
noudatettava asiallisuutta ja vakavaa har-  
kintaa. Mitä kyseessä olevaan asiaan tulee,  
ed. Järven lausunto oli monessa suhteessa  
sellainen, joita eduskunnassa ei saisi esit-  
tää. Kun se aikanaan julkaistiin lehdissä,  
oli se omiaan johtamaan kansalaisia har-  
haan. Kun tässä tapauksessa on kuitenkin  
kysymys kahdesta saman ajatussuunnan  
omaavasta henkilöstä, katson, että asian-  
omaiset henkilöt ovat niinkuin samaa  
joukkoa, ja koska eduskuntakäsittelyn tai  
valiokuntakäsittelyn yhteydessä on osoitettu  
ed. Järven menettelleen edustajain arvoval-  
lalle sopimattomasti, niin katsoo SKDL:n  
eduskuntaryhmä tämän riittävän osoituk-  
seksi niin ed. Järvelle kuin oikeistolle  
yleensäkin ja pidättäytyy päätöksen teosta.

Ed. Annala: Minä totuuden nimessä  
oikaisen ed. Myllymäkeä. Ei valiokunta ole  
katsonut ed. Järven lausuntoa sopimatto-  
maksi, ei siellä ole lausuttu semmoista,  
yhdenkään jäsenen taholta.

Ed. Puumalainen: Tämä perustus-  
lakivaliokunnan lausunto sellaisenaan pre-  
sidioi meillä varsin arveluttavan ennako-  
tapauksen (Eduskunnasta: Mikä se vieras-  
kielinen sana oli?) — presidioi. Meillä  
ei vastaavanlaisia tapauksia ole aikaisem-  
min ollut. Meillä on oikeus ja pitää olla  
oikeus kansanedustajilla arvostella laitok-  
sissa olevia henkilöitä, mutta ulko-  
puolella näitä laitoksia olevat henkilöt ovat  
kokonaan toisessa asemassa. On nimittäin  
käsitettävä, että virastossa olevat henkilöt,  
työssä olevat henkilöt, niillä on oman vi-  
raston puitteissa mahdollisuus puolustau-  
tua, jolloin asiaanomainen virasto toimit-  
taa tutkimuksen asiassa ja asettuu puol-  
tamaan asianomaisia henkilöitä. Tällaisia  
tapauksia meillä on aikaisemmin sattunut.  
Nyt on huomattava, että tässä on tapaus  
— olkoonpa niin, että tämä on kahden ko-  
koomuslaisen herran asia, niinkuin sano-  
taan, se ei muuta asiaa — mutta tässä on  
kysymys kansalaisesta, yksityisestä kan-  
salaisesta, josta tahdotaan sanoa, että kan-  
sanedustaja on tällaisen kansalaisen saa-

vuttamattomissa. Tällaista käytäntöä ei voida ottaa, ilman että on asianomaiselle henkilölle hyvin suurta haittaa.

Täällä eräissä puheenvuoroissa ja perustuslakivaliokunnassa ennen kaikkea terotettiin sitä, että asianomaisella henkilöllä on mahdollisuus hakea hyvitystä asiassa nostamalla oikeusjuttu asianomaista järjestöä vastaan, joka on tämän kirjelmän lähettänyt. Nyt on kysyttävä, onko asianomaisen kansalaisen saama hyvitys tätä järjestöä vastaan käymässä oikeusjutussa sama kuin sitä kansanedustajaa vastaan, joka on lausunnon esittänyt. Kummalla nyt on suurempi kantavuus, jonkin järjestön lähettämällä kirjeillä, joidenka luonne ja laatu saattaa olla hyvin epäilyttävä, vai kansanedustajan eduskunnan puhujalavalla käytämällä puheenvuorolla. Tämän minä pitäisin niin ratkaisevana seikkana tämänluontoisissa asioissa yleensä, että tämän tapaista käytäntöä kuin tässä ei voida hyväksyä (Eduskunnasta: Pannaan mieleen!).

Ed. von Born: Herr talman! Jag hänvisar till den reservation, som fogats till grundlagsutskottets föreliggande betänkande, ävensom till det kompletterande yttrande i saken, som jag avgav vid ett tidigare plenum, då denna fråga var före. Jag upprepar nu mitt förslag om att riksdagen måtte giva sitt tillstånd till den framställda anhållan om väckande av åtal.

Herr Kivisalo berörde senast de tvenne fall, som tidigare förekommit rörande rätten att åtala riksdagsman för uttalanden i riksdagen. Beträffande det första fallet, som gällde lantdagsmannen Sivenius, vilken framför de beskyllningar mot järnvägsstyrelsen och dess tjänstemän, förkastade lantdagen år 1908 visserligen järnvägsstyrelsens anhållan om åtalsrätt utan att ärendet därförinnan undergått utskottsbehandling, men det är att märka, att saken då kom före vid ett plenum samma dag lantdagen skulle åtskiljas, kort före det högtidliga avslutandet, vilket uppenbarligen var anledningen till att man icke ville och knappast heller kunde skrida till ingående behandling av frågan. Men flere talare uttalade sig i varje fall då till förmån för ett godkännande av den gjorda anhållan. Så bl. a. professor Ståhlberg, hovrättsrådet, sedermera högsta förvaltningsdomstolens president Söderholm och rektor Ro-

senqvist. Den förstnämnde yttrade bl. a. följande: „Valtiopäiväjärjestyksen kyseessä oleva § suopi erittäin vakavan suojan puhevapaudelle eduskunnassa. Mutta jos mieli tämän säännöksen täyttää oikea tarkoituksensa, on välttämätöntä, että sitä ei väärinkäytetä perättömien solvauksien ja syytöksien esiintuomiseen, joista ei tahdota tai ei voida vastata, vaan tuon suojan takaa saatetaan yksityisiä tai viranomaisia, enemmän tai vähemmän tarkasti osoitettuja, syytöksien alaisiksi. — — — Olisi valitettavaa, jos eduskunta ei soisi tilaisuutta oikeudenkäyntiin ja syytteen alaiseksi tehty ei saisi tilaisuutta syytöksiä vastaan puolustautua. Sen kautta tulisi se arvostelu, joka eduskunnassa esiintuodaan vallitsevista epäkohdista varsin suuressa määrässä menettämään merkityksensä, koska sitä vastaan aina melkoisella syyllä voidaan sanoa, että tällaiset syytökset on esiintuotu ilman minkäänlaista tarkoitustakaan lausutuista sanoista vastata.” Så långt professor Ståhlberg. Det är sant, att lantdagsman Sivenius' anklagelser voro av grövre natur än dem, som nu äro i fråga, men i princip äger det åberopade resonemanget tillämpning även i nu föreliggande fall.

I det andra fallet åter, då fråga var om rätt att åtala riksdagsman Räisänen för hans i ett spörsmål framförda uttalanden om fångvaktarna vid Ekenäs tvångsarbetsinrättning, förordade grundlagsutskottet godkännande av den framställda anhållan, ehuru i riksdagen icke kunde uppbringas tillräcklig kvalificerad majoritet för förslaget, beroende på att herr Räisänens egna partikamrater icke ville vara med därom. Grundlagsutskottet hade då införskaffat sakkunnigutlåtande av flere framstående jurister och sedan stannat, i enlighet med utskotts-majoritetens uppfattning, för ett förordande av åtalsrätten. I intetdera av de berörda fallen togs ställning till frågan om anklagelsernas eventuella grundlöshet eller sanningsenlighet, vilket ju var som sig bör.

Jag tror för min del, att varken riksdagen eller herr Järvi har något att förlora på att det äskade samtycket medgives. Jag är ej heller rädd för att ett betänkligt prejudikat därigenom skulle skapas för framtiden; jag fruktar tvärtom,

att detta blir fallet, därest riksdagen kallt förkastar den gjorda anhållan.

Ed. Kullberg: Jag ber att få understöda rdgsm. von Borns förslag.

Ed. Annala: Herra puhemies! Ed. von Born on tehnyt täällä uudelleen ehdotuksensa, että tähän anomukseen suostutaisiin. Jos minä lähtisin siltä kannalta, että kansanedustaja saisi esim. oikeutta toiseen edustajaan nähden täällä eduskunnassa, niin minun tekisi mieleni kannattaa hänen ehdotustaan, mutta minä pidän sen sittenkin vähemmän arvoisena asiana kuin yleensä edustajan koskemattomuuden lausuntoihinsa nähden. On kyllä ikävää, että eduskunnassa, niinkuin on tapahtunut, toinen edustaja voi lingota toista vastaan, että se on valehtelija tai murhamies tai jotain sellaista, niinkuin täällä on tapahtunut, niin sellaisessa tapauksessa pitäisi todellakin olla, varsinkin viimeainitussa tapauksessa, oikeus kysyä kunniansa perään. Mutta toisaalta on kuitenkin annettava ratkaisevasti ensiarvoinen merkitys niille periaatteille ja perusteille, joita ed. Kivisalo täällä aikaisemmassa vaiheessa on tästä asiasta sanonut. Ja jos me haluamme vapaata parlamentaarista elämää jatkaa, niin että kansanedustajalla on vapaus puuttua niihin puutteisiin, mitä maassa ja sen hallinnossa esiintyy, niin ei minun mielestäni tällaisten sittenkään yksityisten tapausten tähden eduskunnan tämäntapaisiin anomuksiin ole syytä suostua.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. von Born ed. Kullbergin kannattamana ehdot-

tanut, että eduskunta suostuisi anomukseen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

#### Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy perustuslakivaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa”; joka ei sitä hyväksy, äänestää „ei”. Jos vähintään 5/6 annetuista äänistä on ei-ääniä, on syytteesenpanomukseen suostuttu, mutta muussa tapauksessa on anomus hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 10 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 102.

Eduskunta on hyväksynyt perustuslakivaliokunnan ehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Järvi: Minä ilmoitan, herra puhemies, pöytäkirjaan merkittäväksi, että en ole ottanut osaa asiasta suoritettuun äänestykseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 15,31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.